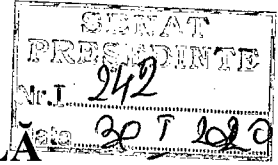

PARLAMENTUL ROMÂNIEI
206/31.01.2020

R O M Â N I A
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
CABINETUL PREȘEDINTELUI

Palatul Parlamentului

Calea 13 Septembrie nr.2, Intrarea B1, Sectorul 5, 050725, București, România

Telefon: (+40-21) 313.25.31; Fax: (+40-21) 312.54.80

Internet: <http://www.ccr.ro> E-mail: pres@ccr.ro

Dosar nr.167A/2020

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
REGISTRATURĂ JURISDICȚIONALĂ
NR. 657 / 30 JAN 2020

Domnului
Teodor-Viorel MELEȘCANU
Președintele Senatului

1206/2019

În conformitate cu dispozițiile art.16 alin.(2) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, vă trimitem, alăturat, în copie, sesizarea formulată de Înalta Curte de Casație și Justiție, referitoare la neconstituționalitatea Legii privind abrogarea unor prevederi referitoare la pensiile de serviciu și indemnizațiile pentru limită de vârstă, precum și pentru reglementarea unor măsuri în domeniul pensiilor ocupaționale.

Vă adresăm rugămintea de a ne comunica punctul dumneavoastră de vedere până la data de 2 martie 2020 (inclusiv în format electronic, la adresa de e-mail ccr-pdv@ccr.ro), ținând seama de faptul că dezbaterile Curții Constituționale vor avea loc la data de 18 martie 2020.

Vă asigurăm de deplina noastră considerație.

p. Președinte

Judecător Marian ENACHE

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

Dosar nr. 167A / 2020

ROMÂNIA
ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PREȘEDINTE

Nr. 148 / 30 ianuarie 2020

Către,
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A ROMÂNIEI

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
REGISTRATURĂ JURISDICTIONALĂ
NR. 65.2 / 30 JAN 2020

ORA: 13⁰⁰

Domnului judecător Valer Dorneanu
Președintele Curții Constituționale

Stimate domnule președinte,

În temeiul prevederilor art.146 lit.a) din Constituția României și ale art.15 alin. (1) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, vă transmitem **Hotărârea nr.1 din 29 ianuarie 2020** a Secțiilor Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție vizând sesizarea Curții Constituționale în scopul de a se pronunța asupra constituționalității Legii privind abrogarea unor prevederi referitoare la pensiile de serviciu și indemnizațiile pentru limite de vârstă, precum și pentru reglementarea unor măsuri în domeniul pensiilor ocupaționale (PL-x nr.292/24 iunie 2019).

Cu deosebită considerație,

Președintele
Înaltei Curți de Casație și Justiție

CORINA ZEINA CORBU

ROMÂNIA
ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
SECȚII UNITE

HOTĂRÂREA nr.1
Ședința din 29 ianuarie 2020

Sub președinția doamnei judecător Corina-Alina Corbu, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție,

Înalta Curte de Casație și Justiție, constituită în Secții Unite, în conformitate cu dispozițiile art. 25 lit. c) din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare, s-a întrunit pentru sesizarea Curții Constituționale în vederea exercitării controlului de constituționalitate, înainte de promulgare, asupra *Legii privind abrogarea unor prevederi referitoare la pensiile de serviciu și indemnizațiile pentru limită de vârstă, precum și pentru reglementarea unor măsuri în domeniul pensiilor ocupaționale* (PL-x nr.292/2019).

Sesizarea este legitimată constituțional de dispozițiile art. 146 lit. a) din Constituția României și de prevederile art. 15 alin. (1) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, care prevăd dreptul Înaltei Curți de Casație și Justiție de a sesiza Curtea Constituțională pentru controlul constituționalității legilor înainte de promulgare.

Din totalul de **110** judecători în funcție, au fost prezenți **103** judecători.

În urma dezbaterilor, deliberând, Secțiile Unite au hotărât să fie sesizată Curtea Constituțională cu privire la neconstituționalitatea *Legii privind abrogarea unor prevederi referitoare la pensiile de serviciu și indemnizațiile pentru limită de vârstă, precum și pentru reglementarea unor măsuri în domeniul pensiilor ocupaționale* (PL-x nr.292/2019) în ansamblul său, dispozițiile sale contravenind prevederilor constituționale ale art. 1 alin. (3) și (5), art. 16 alin. (1) și (2), art. 124 alin. (3), art. 125, art. 126 alin. (1), art. 131, art. 132 alin. (1) și art. 147 alin. (4) din Constituție, pentru următoarele considerente:

I. Încălcarea art. 1 alin. (3) și (5) cu referire la art. 16 alin.(1) și (2) din Constituție, în componenta sa referitoare la calitatea legii. Motive de neconstituționalitate extrinsecă.

Considerații prealabile

1. Cu referire la exigențele constituționale ce derivă din dispozițiile art.1 alin.(5) din Constituție, în jurisprudența Curții Constituționale, au fost conturate următoarele repere:

- „[...] *trăsătura esențială a statului de drept o constituie supremația Constituției și obligativitatea respectării legii. [...] una dintre cerințele principiului respectării legilor vizează calitatea actelor normative și [...], de principiu, orice act normativ trebuie să îndeplinească anumite condiții calitative, printre acestea numărându-se claritatea, precizia și previzibilitatea pe care un text de lege trebuie să le îndeplinească. Curtea a mai constatat că autoritatea legiuitoare, Parlamentul sau Guvernul, după caz, are obligația de a edicta norme care să respecte trăsăturile mai sus arătate. [...] o normă este previzibilă numai atunci când este redactată cu suficientă precizie, în așa fel încât să permită oricărei persoane - care, la nevoie, poate apela la consultanță de specialitate - să își corecteze conduita [...], iar cetățeanul trebuie să dispună de informații suficiente asupra normelor juridice aplicabile într-un caz dat și să fie capabil să prevadă, într-o măsură rezonabilă, consecințele care pot apărea dintr-un act determinat. Pe scurt, legea trebuie să fie, în același timp, accesibilă și previzibilă [...]*” (Decizia Curții Constituționale nr.31/2016, pct.19-20);

- „*În privința incidenței normelor de tehnică legislativă în cadrul controlului de constituționalitate, Curtea, în jurisprudența sa, a statuat cu valoare de principiu că, deși acestea nu au valoare constituțională, prin reglementarea lor legiuitorul a impus o serie de criterii obligatorii pentru adoptarea oricărui act normativ, a căror respectare este necesară pentru a asigura sistematizarea, unificarea și coordonarea legislației, precum și conținutul și forma juridică adecvate pentru fiecare act normativ. Astfel, respectarea acestor norme concură la asigurarea unei legislații care respectă principiul securității raporturilor juridice, având claritatea și previzibilitatea necesare*” (Decizia Curții Constituționale nr.513/2017, pct.29); „[...] *prin nerespectarea normelor de tehnică legislativă determină apariția unor situații de incoerență și instabilitate, contrare principiului securității raporturilor juridice în componenta sa referitoare la claritatea și previzibilitatea legii*” (Decizia Curții Constituționale nr.31/2016, pct.22);

- „*Cu privire la exigențele constituționale referitoare la calitatea legii, Curtea Constituțională a reținut în jurisprudența sa că normele de tehnică legislativă prevăd că sfera de cuprindere a soluțiilor preconizate prin actul*

normativ „trebuie să acopere întreaga problematică a relațiilor sociale ce reprezintă obiectul de reglementare pentru a se evita lacunele legislative. Astfel, pentru ca soluțiile să fie pe deplin acoperitoare, se vor lua în considerare diferitele ipoteze ce se pot ivi în activitatea de aplicare a actului normativ, folosindu-se fie enumerarea situațiilor avute în vedere, fie formulări sintetice sau formulări - cadru de principiu, aplicabile oricăror situații posibile” (Decizia nr. 456 din 4 iulie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 971 din data de 16 noiembrie 2018, paragraful 9; Decizia nr.391/2019, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 510 din 24 iunie 2019);

2. Legea ce formează obiectul prezentei sesizări, în ansamblul său, încalcă exigențele art.1 alin.(5) în componenta referitoare la calitatea legii, pentru argumentele arătate în continuare.

Procedura parlamentară

3. Exigența constituțională referitoare la calitatea legii vizează procesul de elaborare și adoptare a legii, în ansamblul său.

4. Un prim viciu de constituționalitate care se răsfrânge asupra legii, în ansamblul său, vizează procedura parlamentară, care a fost derulată cu încălcarea dispozițiilor art.65 alin.(2) lit.j) și art.75 alin.(1) cu referire la art.73 alin.(3) lit.l) din Constituție, cel puțin în ceea ce privește dispozițiile vizând statutul deputaților și senatorilor și cele referitoare la statutul judecătorilor și procurorilor.

5. Legea ce formează obiectul sesizării a fost supusă dezbaterii și adoptării Senatului, ca primă Cameră sesizată, iar Camera Deputaților a fost Cameră decizională.

6. Această ordine de sesizare a Camerelor este contrară dispozițiilor art.65 alin.(2) lit.j) din Constituție, conform cărora „stabilirea statutului deputaților și al senatorilor, stabilirea indemnizației și a celorlalte drepturi ale acestora” se realizează în ședință comună a Camerei Deputaților și Senatului.

7. De asemenea, proiectele de lege și propunerile legislative privind statutul judecătorilor și procurorilor, adoptate prin lege organică, se supun spre dezbateri și adoptare Camerei Deputaților, ca primă Cameră sesizată, Senatul fiind cameră decizională, așa cum rezultă din interpretarea coroborată a dispozițiilor art.75 alin.(1) cu referire la art.73 alin.(3) lit.l) din Constituție. Această ordine de sesizare a Camerelor a fost urmată în cazul Legii nr.242/2018 pentru modificarea și completarea Legii nr.303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor.

8. Dispozițiile constituționale menționate presupun respectarea ordinii de sesizare a Camerelor Parlamentului în funcție de caracterul fiecăruia dintre actele normative vizate, lege organică, respectiv ordinară. În cazul legii în discuție, ordinea de sesizare a Camerelor Parlamentului nu a fost respectată, ceea

ce constituie implicit un viciu de constituționalitate. Diferența în privința ordinii de sesizare a Camerelor Parlamentului ar fi exclus *ab inito* modificarea prin legea în discuție a unui număr de 13 legi în cadrul acestei procedură.

9. Totodată, se constată că legea a fost adoptată de Camera Deputaților, în calitate de Cameră decizională, cu amendamentele din Raportul Comisiei pentru muncă și protecție socială a Camerei Deputaților. Însă, în condițiile în care Senatul, ca primă Cameră sesizată, a respins legea, modul de adoptare a acesteia de către Camera Deputaților **încalcă principiul bicameralismului**. În contextul expus, sunt edificatoarea considerentele de la pct.60 din Decizia nr.62/2018, prin care Curtea Constituțională a reținut următoarele: *„Principiul bicameralismului se întemeiază pe art. 61 alin. (2) și art. 75 din Constituție și a fost dezvoltat de Curtea Constituțională printr-o solidă și constantă jurisprudență [...]. În esență, Curtea a stabilit două criterii esențiale (cumulative) pentru a se determina cazurile în care prin procedura legislativă se încalcă principiul bicameralismului: pe de o parte, existența unor deosebiri majore de conținut juridic între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului și, pe de altă parte, existența unei configurații semnificativ diferite între formele adoptate de cele două Camere ale Parlamentului.”*

10. Prin încălcarea de către Parlament a principiului bicameralismului, ca element al procedurii constituționale de supunere spre dezbatere și adoptare a propunerilor legislative, se aduce atingere principiului supremației legii în sensul art.1 alin.(5) cu referire la art. 16 alin. (2) din Constituție.

11. Exigența constituțională a calității legii este viciată și din perspectiva incoerenței și lipsei de previzibilitate a procesului legislativ în contextul în care o propunere legislativă pentru abrogarea pensiilor speciale a fost respinsă de Senat la 26 martie 2018, iar o altă propunere legislativă care viza abrogarea unor prevederi din domeniul pensiilor de serviciu a fost adoptată „tacit” de Senat în condițiile art.75 alin.(2) teza a III-a din Constituție, fiind înregistrat pe rolul Camerei Deputaților.

12. *Obiter dictum*, nu poate fi omis faptul că atât propunerile legislative menționate la pct.11, cât și legea ce formează obiectul prezentei sesizări au fost avizate negativ de Consiliul Legislativ.

Caracter lacunar și vid de reglementare

13. Legea în discuție se rezumă – cu excepția unor dispoziții de modificare a Legii-cadru nr. 153/2017 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice și a Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal – la instituirea unor prevederi de abrogare a normelor referitoare la „pensiile speciale” cuprinse în Legea nr.96/2006 (art.49-50), Legea nr.303/2004 (art.82, 83, 83¹, 83², 83³, 84, 85

și 85¹), Legea nr.567/2004 (art.68⁵), Legea nr.7/2006 (art.73¹), Legea nr.216/2015 (abrogată integral), Legea nr.47/1992 (art.71 alin.1-4), Legea nr.223/2007 (art.42¹-42⁸), Legea nr.94/1992 (art.49 alin.4-5, art.51 alin.2-18), Legea nr.406/2001 (art.2 lit.b), art.3 alin.1), O.U.G. nr.57/2019 (art.210) și Legea nr.35/1997 (art.9 alin.4).

14. Astfel, apreciem că dispozițiile criticate din lege prezintă un vădit caracter lacunar și creează un vid de reglementare în privința condițiilor în care beneficiarilor legilor respective li se stabilește dreptul la pensie.

15. Existența acestui vid de reglementare este confirmată chiar prin dispozițiile art.15 din lege, care prevăd că, în termen de 6 luni, vor fi elaborate și supuse dezbaterii Parlamentului legi specifice privind „schemele de pensii ocupaționale” pentru fiecare categorie în parte de beneficiari de pensie de serviciu conform reglementărilor anterioare.

Discrepanța dintre intenția legiuitorului și realitatea reglementării

16. Deși, intenția manifestă a legiuitorului a fost de a elimina toate categoriile de pensii denumite „de serviciu” sau „speciale”, în realitate se constată că reglementarea omite anumite categorii de pensii circumscrise uneia dintre cele două noțiuni menționate, cum sunt, spre exemplu, pensiile speciale menținute în privința militarilor și polițiștilor, în considerarea „*restricțiilor impuse de lege pe perioada activității*”, deși restricții și incompatibilități similare sunt impuse tuturor categoriilor profesionale vizate în exercitarea funcțiilor publice specifice.

17. Este de observat faptul că opțiunea legiuitorului de menținere a pensiilor de serviciu militare și de eliminare a pensiilor de serviciu ale magistraților este contrară jurisprudenței lipsite de orice echivoc a Curții Constituționale (Decizia nr.20/2000), în care s-a reținut că o asemenea ipoteză este contrară dispozițiilor art. 16 alin. (1) din Constituție.

18. Or, respectarea jurisprudenței respective era obligatorie pentru legiuitor potrivit art.147 alin.(4) din Constituție și în virtutea argumentelor de final ale Deciziei nr.873/2010, prin care a reținut Curtea Constituțională că „atât considerentele, cât și dispozitivul deciziilor sale sunt general obligatorii, potrivit dispozițiilor art. 147 alin. (4) din Constituție, și se impun cu aceeași forță tuturor subiectelor de drept și, în consecință [...], *atât Parlamentul, cât și Guvernul, [...] urmează să respecte cele stabilite de Curtea Constituțională în considerentele și dispozitivul prezentei decizii*”.

Activitatea de documentare

19. Caracterul deficitar al legii, din perspectiva exigenței constituționale analizate, este reliefat și de faptul că, deși prin dispozițiile criticate sunt abrogate „pensiile de serviciu”, legiuitorul își exprimă lipsit de echivoc intenția de a

promova ulterior „legi specifice privind schemele de pensii ocupaționale pentru fiecare categorie în parte”.

20. Cu alte cuvinte, prin dispozițiile criticate sunt abrogate „pensiile de serviciu” pentru a se institui în viitor „pensiile ocupaționale”.

21. Or, în virtutea exigenței constituționale a calității și previzibilității legii, legiuitorului îi revenea sarcina ca, anterior procesului de elaborare și adoptare a reglementării criticate, să realizeze activitatea de documentare expres prevăzută de art.20 din Legea nr.24/2000, text conform căruia *„Elaborarea proiectelor de acte normative trebuie precedată, în funcție de importanța și complexitatea acestora, de o activitate de documentare și analiză științifică, pentru cunoașterea temeinică a realităților economico-sociale care urmează să fie reglementate, a istoricului legislației din acel domeniu, precum și a reglementărilor similare din legislația străină, în special a țărilor Uniunii Europene”*.

22. Realizarea efectivă a unei asemenea activități de documentare anterioară elaborării unei reglementări atât de complexe, cum este cea referitoare la „pensiile speciale” sau, așa cum preconizează legiuitorul, „pensiile ocupaționale”, ar fi fost de natură să evite riscul simplei abrogări și să permită o revizuire documentată a legislației în materie.

23. Deficiențele în privința fundamentării legii sunt reliefate și de caracterul lacunar și formulările nespecifice stilului normativ și unui act normativ cu un profund impact social utilizate în Expunerea de motive, aspecte semnalate inclusiv în avizul negativ emis de Consiliul Legislativ.

24. În contextul menținerii pensiei speciale numai în privința anumitor categorii profesionale, lipsa unei motivări explicite și obiective cu privire la celelalte categorii profesionale cărora le este suprimat dreptul, echivalează cu lipsa unei justificări necesare și rezonabile privind diferența de tratament, ceea ce imprimă opțiunii legiuitorului un caracter arbitrar, cu consecința atingerii aduse principiului nediscriminării consacrat de art.16 alin.(1) din Constituție. În acest sens, în temeiul art. 20 alin.(1) din Constituție, se impune jurisprudența dezvoltată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului cu privire la principiul nediscriminării.

25. Astfel, deși legiuitorul a optat, pe de o parte, să mențină restricțiile și incompatibilitățile specifice tuturor categoriilor profesionale vizate de lege, pe de altă parte, a procedat la suprimarea unui drept statutar numai pentru unele dintre categoriile vizate, fără a justifica în mod obiectiv și rezonabil, nici măcar la nivel de aparență, măsura adoptată prin legea în discuție. Menținerea obligațiilor și suprimarea drepturilor corelative reprezintă o opțiune legislativă incompatibilă cu standardele minime ale statutului de drept, prin raportare la dispozițiile art. 1 alin. (3) din Constituție.

26. Diferența de tratament devine discriminare numai atunci când autoritățile statale introduc distincții între situații analoage și comparabile, fără ca acestea să se bazeze pe o justificare rezonabilă și obiectivă.

Respectarea jurisprudenței Curții Constituționale și a Curții de Justiție a Uniunii Europene

27. Una dintre caracteristicile menite să asigure respectarea exigenței constituționale vizând calitatea legii derivă și din prevederile art.21 din Legea nr.24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, care impun ca „În activitatea de documentare pentru fundamentarea proiectului de act normativ se vor examina practica Curții Constituționale în acel domeniu, jurisprudența în materie a Curții Europene a Drepturilor Omului, practica instanțelor judecătorești în aplicarea reglementărilor în vigoare, precum și doctrina juridică în materie”.

28. Or, pentru criticile ce urmează a fi expuse la pct.II, reglementarea criticată nesocotește jurisprudența Curții Constituționale cel puțin în privința pensiilor de serviciu ale magistraților, reglementate de dispozițiile din Legea nr.303/2004, abrogate prin art.2 din legea ce formează obiectul sesizării, precum și jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene.

II. Încălcarea principiului independenței judecătorilor, consacrat de art. 124 alin. (3) din Constituție, și afectarea statutului constituțional al procurorilor, reglementat prin art.132 alin.(1) din Constituție, cu referire la art.1 alin.(3) din Constituție

Jurisprudența Curții Constituționale

29. Din perspectiva dispozițiilor art. 124 alin. (3) și art. 132 alin. (1) cu referire la art. 1 alin. (3) din Constituție, vulnerabilitatea constituțională a măsurii de eliminare a dreptului la pensie de serviciu în cazul magistraților este o constantă în jurisprudența Curții Constituționale.

30. Sub acest aspect, sintetizând, Curtea Constituțională a reținut fără echivoc faptul „că *statutul constituțional al magistraților - statut dezvoltat prin lege organică și care cuprinde o serie de incompatibilități și interdicții, precum și responsabilitățile și riscurile pe care le implică exercitarea acestor profesii - impune acordarea pensiei de serviciu ca o componentă a independenței justiției, garanție a statului de drept, prevăzut de art. 1 alin. (3) din Legea fundamentală*”.

Decizia Curții Constituționale nr. 20/2000, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 72 din 18 februarie 2000

31. În considerentele deciziei, Curtea Constituțională a statuat că dispozițiile constituționale conform cărora *„judecătorii sunt independenți și se supun numai legii”* „nu au caracter declarativ, ci constituie norme constituționale obligatorii pentru Parlament, care are îndatorirea de a legifera instituirea unor mecanisme corespunzătoare de asigurare reală a independenței judecătorilor, fără de care nu se poate concepe existența statului de drept, prevăzută prin art. 1 alin. (3) din Constituție”, abrogarea dispozițiilor de lege referitoare la pensia de serviciu a magistraților contravenind principiului enunțat.

32. Prin aceeași decizie Curtea Constituțională a stabilit că instituirea pensiei de serviciu pentru magistrați nu reprezintă un privilegiu, ci este justificată în mod obiectiv, ea constituind o compensație parțială a inconvenientelor ce rezultă din rigoarea statutului special căruia trebuie să i se supună magistrații; acest statut special stabilit de Parlament prin lege este mult mai sever, mai restrictiv, impunând magistraților *„obligații și interdicții pe care celelalte categorii de asigurați nu le au. Într-adevăr acestora le sunt interzise activități ce le-ar putea aduce venituri suplimentare, care să le asigure posibilitatea efectivă de a-și crea o situație materială de natură să le ofere după pensionare menținerea unui nivel de viață cât mai apropiat de cel avut în timpul activității”*.

Decizia Curții Constituționale nr. 873/2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 433 din 28 iunie 2010

33. În considerentele deciziei, instanța de contencios constituțional a stabilit că *„principiul independenței justiției apără pensia de serviciu a magistraților, ca parte integrantă a stabilității financiare a acestora, în aceeași măsură cu care apără celelalte garanții ale acestui principiu”*.

34. Sub aspectul pensiei de serviciu, Curtea Constituțională a analizat statutul judecătorilor Curții Constituționale, statutul judecătorilor, procurorilor și magistraților-asistenți, concluzionând în sensul că *„atât independența justiției - componenta instituțională (conceptul «independenței judecătorilor» nereferindu-se exclusiv la judecători, ci acoperind sistemul judiciar în întregime), cât și independența judecătorului - componenta individuală, implică existența unor numeroase aspecte, cum ar fi: lipsa imixtiunii celorlalte puteri în activitatea de judecată, faptul că niciun alt organ decât instanțele nu poate decide asupra competențelor lor specifice prevăzute prin lege, existența unei proceduri prevăzute de lege referitoare la căile de atac ale hotărârilor judecătorești, existența unor fonduri bănești suficiente pentru desfășurarea și administrarea activității de judecată, procedura de numire și promovare în funcție a magistraților și, eventual, perioada pentru care sunt numiți, condiții de muncă*

adecvate, existența unui număr suficient de magistrați ai instanței respective pentru a evita un volum de muncă excesiv și pentru a permite finalizarea proceselor într-un termen rezonabil, remunerare proporțională cu natura activității, repartizarea imparțială a dosarelor, posibilitatea de a forma asociații ce au ca principal obiect protejarea independenței și a intereselor magistraților etc. Este indubitabil faptul că principiul independenței justiției nu poate fi restrâns numai la cuantumul remunerației (cuprinzând atât salariul, cât și pensia) magistraților, acest principiu implicând o serie de garanții, cum ar fi: statutul magistraților (condițiile de acces, procedura de numire, garanții solide care să asigure transparența procedurilor prin care sunt numiți magistrații, promovarea și transferul, suspendarea și încetarea funcției), stabilitatea sau inamovibilitatea acestora, garanțiile financiare, independența administrativă a magistraților, precum și independența puterii judecătorești față de celelalte puteri în stat. Pe de altă parte, independența justiției include securitatea financiară a magistraților, care presupune și asigurarea unei garanții sociale, cum este pensia de serviciu a magistraților. (...) Atât în jurisprudența Curții Constituționale a României, cât și în jurisprudența altor Curți Constituționale s-a statuat că stabilitatea financiară a magistraților reprezintă una dintre garanțiile independenței justiției.”

Jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene

35. Asigurarea pentru magistrați a unei remunerații adecvate constituie unul dintre pilonii asigurării independenței și eficienței justiției ca serviciu public, iar în dreptul la remunerație al magistratului trebuie inclus și dreptul la o pensie de serviciu aflată, în ceea ce privește cuantumul, în legătură directă cu indemnizația primită pentru activitatea desfășurată.

36. Aceste aspecte sunt recunoscute nu doar pe plan național, dar și la nivel european: formele de pensie profesională reprezintă un element de remunerare (Hotărârea CJUE în cauza C-262/88, Barber v. Guardian Royal Exchange Assurance Group și preambulul Directivei 2006/54/CE), iar perceperea de către judecători a unei remunerații cu un nivel adecvat în raport cu importanța funcțiilor pe care le exercită constituie o garanție a independenței acestora, la fel ca inamovibilitatea (Hotărârea CJUE, Marea Cameră, în Cauza C-64/16, Associação Sindical dos Juizes Portugueses împotriva Tribunal de Contas, par. 45).

Documente internaționale

37. În susținerea criticii de neconstituționalitate, se cuvin a fi expuse și exigențele cuprinse în documente internaționale, care, în pofida faptului că nu au caracter obligatoriu, se recomandă a fi luate în considerare, cel puțin din perspectiva obligației de documentare impuse legiuitorului prin dispozițiile art.20

din Legea nr.24/2000, care prevăd că, în procesul de elaborare a legii, este necesar a se cunoaște „reglementările similare din legislația străină, în special a țărilor Uniunii Europene”.

38. În acest sens, sunt de menționat documentele internaționale avute în vedere chiar de Curtea Constituțională și care, astfel, se impuneau a fi luate în considerare de legiuitor și din perspectiva obligației de cunoaștere și respectare a jurisprudenței instanței de contencios constituțional.

39. **Principiile fundamentale privind independența magistraturii**, adoptate de cel de-al VII-lea Congres al Națiunilor Unite pentru prevenirea crimei și tratamentul delincvenților (Milano, 26 august-6 septembrie 1985) și confirmate de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite prin Rezoluțiile nr. 40/32 din 29 noiembrie 1985 și nr. 40/146 din 13 decembrie 1985, prevăd în mod expres, prin art. 11 că „durata mandatului judecătorilor, independența acestora, siguranța lor, remunerația corespunzătoare, condițiile de muncă, pensiile și vârsta de pensionare sunt în mod adecvat garantate prin lege”.

40. **Recomandarea nr. R (94) 12 cu privire la independența, eficacitatea și rolul judecătorilor**, adoptată la 13 octombrie 1994 de Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei, subliniind importanța independenței judecătorilor în scopul întăririi preeminenței dreptului în statele democratice și în considerarea art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, precum și a Principiilor fundamentale privind independența magistraturii mai sus amintite, a stabilit, printre alte importante măsuri pe care statele membre urmează să le adopte, și pe aceea „de a veghea ca statutul și remunerația judecătorilor să fie pe măsura demnității profesiei lor și a responsabilităților pe care și le asumă”.

41. În **Carta europeană privind statutul judecătorilor**, adoptată cu ocazia reuniunii multilaterale având ca obiect statutul judecătorilor în Europa, organizată de Consiliul Europei în perioada 8-10 iulie 1998, la art. 6.4 se prevede că „statul asigură judecătorilor care au atins vârsta legală de încetare a funcției lor, după exercitarea acestei funcții cu statut profesionist pe parcursul unei anumite perioade de timp, plata unei pensii al cărei nivel să fie apropiat posibil de nivelul ultimei sale remunerări în activitatea jurisdicțională”.

42. În concluziile **Avizului nr. 1 (2001) al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni referitor la standardele privind independența puterii judecătorești și inamovibilitatea judecătorilor** se stabilește că „remunerarea judecătorilor trebuie să fie corespunzătoare cu rolul și responsabilitățile acestora și trebuie să asigure în mod adecvat plata concediilor medicale și a pensiei. Ea trebuie protejată prin prevederi legale specifice împotriva diminuărilor și trebuie să existe prevederi privind mărirea salariilor în raport cu creșterea prețurilor”.

43. Declarația cu privire la principiile de independență a justiției, adoptată de Conferința Președinților de Instanțe Supreme din Europa Centrală și de Est, din 14 octombrie 2015 stabilește, în art. 27, că „*judcătorii trebuie să primească o compensație pe măsura profesiei și îndatoririlor lor și să dispună de condiții adecvate de lucru. Judecătorii trebuie să beneficieze de o instruire adecvată. De asemenea, judecătorilor trebuie să li se asigure facilități pentru desfășurarea activității care să reflecte importanța statului de drept în societate. Instanțelor trebuie să li se asigure un număr suficient de judecători și de personal auxiliar calificat. Remunerația judecătorilor trebuie să fie ferită de posibile reduceri prin legislație. Trebuie să existe garanții pentru a se menține o remunerație rezonabilă a judecătorilor în caz de dizabilitate, cât și pentru plata pensiei care trebuie să fie în legătură rezonabilă cu remunerația primită în perioada de activitate. Remunerația și condițiile de lucru ale judecătorilor nu pot fi modificate în dezavantajul judecătorilor în timpul mandatului, cu excepția situațiilor deosebite de natură economică sau bugetară*”.

44. În concluziile Avizului nr. 18 (2015) al Consiliul Consultativ al Judecătorilor privind poziția puterii judecătorești și relația ei cu celelalte puteri ale statului în democrația modernă, se evidențiază că legitimitatea puterii judecătorești și a fiecărui judecător își are fundamentul în Constituția statului, dobândind o „legitimitate constituțională”, așa cum rezultă din Capitolul VIII, pct. 4 - „*Legitimitatea puterii judecătorești și a fiecărui judecător este dată, în primul rând și în primul rând, de constituția fiecărui stat membru, toate aceste state fiind democrații guvernate de principiile statului de drept. Constituția creează puterea judecătorească și prin aceasta conferă legitimitate puterii judecătorești în ansamblu și fiecărui judecător care își exercită autoritatea ca parte a puterii judecătorești: legitimitate constituțională*”. Legitimitatea constituțională a fiecărui judecător care are garantate drepturile titularului nu trebuie să fie subminată de măsuri legislative sau executive luate ca rezultat al schimbării puterii politice (pct. 13-15 și 44).

45. În concluziile Avizului nr. 21 (2018) al Consiliul Consultativ al Judecătorilor Europeni se recomandă statelor ca „*Autoritățile competente trebuie întotdeauna să pună la dispoziția puterii judecătorești fonduri suficiente pentru ca aceasta să își poată îndeplini cu demnitate și în mod corespunzător misiunea care îi revine. Salarii adecvate, pensii la atingerea limitei de vârstă și alte beneficii sociale, un grad de încărcare cu sarcini de lucru care să poată fi gestionat, o infrastructură corespunzătoare de lucru și siguranța locului de muncă, atât pentru judecători, cât și pentru personalul instanțelor, toate acestea sunt elemente vitale pentru legitimitatea și buna reputație a unui sistem judiciar. Acestea sunt, de asemenea, garanții importante împotriva fenomenului corupției în interiorul sistemului judiciar*”.

Alte argumente invocate anterior în susținerea sesizărilor adresate Curții Constituționale sub aspectul pensiei de serviciu a magistraților

46. Independența financiară a judecătorului reprezintă o componentă esențială a independenței justiției, pensia de serviciu fiind inclusă în cariera judecătorului, alături de numire, formare profesională continuă, evaluare și promovare, pensionarea marcând momentul final al carierei judecătorului și având semnificația juridică a unui drept câștigat, care trebuie să producă efecte juridice indiferent de circumstanțe.

47. Pensia de serviciu a magistraților reprezintă o compensație parțială a absenței unor drepturi fundamentale, cum sunt drepturile exclusiv politice (dreptul de a fi aleși în Camera Deputaților, Senat, în funcția de Președinte al României ori în organele administrației locale, precum și dreptul de a fi aleși în Parlamentul European) și drepturile social-economice (dreptul la negocieri colective în materie de muncă, dreptul la grevă, libertatea economică), precum și a incompatibilităților stabilite la nivel constituțional pe parcursul întregii cariere profesionale [potrivit art. 125 alin. (3) din Constituție, funcția de judecător este incompatibilă cu orice altă funcție publică sau privată, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior, o dispoziție similară fiind prevăzută în privința procurorilor de art. 132 alin. (2) din Constituție].

48. De asemenea, acestor incompatibilități li se adaugă interdicțiile prevăzute de art. 5-11 din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, iar, pe de altă parte, stabilirea pensiei de serviciu a judecătorilor ține seama de responsabilitățile și riscurile profesiei de judecător, care privesc întreaga durată a carierei acestuia.

III. Încălcarea caracterului obligatoriu al deciziilor Curții Constituționale, consacrat în art. 147 alin. (4) din Constituție

49. Art. 147 alin. (4) din Constituție prevede expres că „*deciziile Curții Constituționale se publică în Monitorul Oficial al României. De la data publicării, deciziile sunt general obligatorii și au putere numai pentru viitor*”.

50. Subsecvent, în jurisprudența Curții Constituționale (Decizia nr. 873/2010) s-a reținut că „atât considerentele, cât și dispozitivul deciziilor sale sunt general obligatorii, potrivit dispozițiilor art. 147 alin. (4) din Constituție, și se impun cu aceeași forță tuturor subiectelor de drept și, în consecință [...], *atât Parlamentul, cât și Guvernul, respectiv autoritățile și instituțiile publice urmează să respecte cele stabilite de Curtea Constituțională în considerentele și dispozitivul prezentei decizii*”.

51. Pentru argumentele expuse la pct.I și II, dispozițiile criticate din lege sunt contrare Deciziilor Curții Constituționale nr.20/2000 și nr.873/2010.

52. Așadar, cele statuate deja de Curtea Constituțională în sensul arătat la pct.II se impun a fi respectate în mod obligatoriu, motiv pentru care apreciem că prevederile supuse controlului de constituționalitate încalcă *a priori* dispozițiile art. 147 alin. (4) din Constituție.

IV. Încălcarea principiului nediscriminării în raport cu prevederile art. 16 alin. (1) coroborat cu art. 125, art. 126 alin. (1), art. 131 și art. 132 din Constituție

53. Eliminarea pensiei de serviciu pentru magistrați, *însă cu excepția magistraților militari, care vor beneficia în continuare de pensie de serviciu în raport cu această ultimă calitate*, introduce un element de discriminare în interiorul corpului magistraților fără a exista o justificare rezonabilă și obiectivă pentru o astfel de situație, întrucât statutul magistraților nu poate fi diferențiat în funcție de calitatea părților din dosarele repartizate acestora sau de natura cauzelor soluționate, doar nivelul veniturilor salariale ale acestora putând fi diferențiat și strict în funcție de nivelul ierarhic al instanței la care funcționează.

54. În același context, menționăm că ar trebui avut în vedere că atât timp cât pentru unele categorii profesionale, care au obligații în sfera ordinii publice, cum sunt, spre exemplu, polițiștii, se consideră justificată – cum de altfel este și firesc – păstrarea pensiei de serviciu, nu există niciun motiv ca pentru categoria profesională a magistraților, ale căror activități implică inclusiv atribuții decizionale pentru protejarea ordinii publice, să nu fie menținută pensia de serviciu.

55. Sub acest aspect, din perspectiva unei așa-numite „piramide a ordinii publice”, opțiunea legiuitorului de a menține pensia de serviciu în privința polițiștilor nu poate fi înțeleasă privită în oglindă cu opțiunea aceluiasi legiuitor de eliminare a pensiilor de serviciu ale magistraților, căroră, finalmente, le revine rolul de a superviza/cenzura activitatea polițiștilor.

56. Se cuvine a fi observat faptul că în jurisprudența sa anterioară, Curtea Constituțională a analizat și a reținut anterior încălcarea art.16 alin.(1) din Constituție în ipoteza în care pensiile de serviciu ar fi menținute în cazul militarilor și ar fi eliminate în cazul magistraților.

57. Sunt lipsite de orice echivoc și își găsesc pe deplin aplicabilitatea și în privința prezentei sesizări, următoarele considerente din Decizia Curții Constituționale nr.20/2000:

„Din această argumentare rezultă ideea inegalității de tratament între magistrați și cadrele militare. Astfel, în timp ce [...] se suprimă magistraților

dreptul de a li se stabili, în condițiile legii, pensie de serviciu, militarii vor continua să beneficieze de pensia de serviciu pentru activitatea depusă [...].

Astfel pensia de serviciu pentru magistrați, introdusă în anul 1997 [...], la fel ca și pensia de serviciu pentru militari [...] au fost instituite în vederea stimulării stabilității în serviciu și a formării unei cariere în magistratură sau, după caz, în rândul cadrelor militare permanente. [...]

Constatând că aceste elemente care diferențiază regimul de pensionare al militarilor și al magistraților de regimul general al pensiilor asigură un tratament juridic specific celor două categorii de asigurați, Curtea Constituțională reține că instituirea pensiei de serviciu pentru cadrele militare și pentru magistrați nu reprezintă un privilegiu, ci este justificată în mod obiectiv, ea constituind o compensație parțială a inconvenientelor ce rezultă din rigoarea statutelor speciale cărora trebuie să li se supună militarii și magistrații.

Astfel, aceste statute speciale stabilite de Parlament prin legi sunt mult mai severe, mai restrictive, impunând militarilor și magistraților obligații și interdicții pe care celelalte categorii de asigurați nu le au. [...]

Un alt element comun care justifică în mod obiectiv și rezonabil un tratament juridic asemănător al magistraților și al cadrelor militare, inclusiv în ceea ce privește regimul de pensionare, îl reprezintă riscul pe care îl implică exercitarea profesiilor respective, ambele având un rol esențial în apărarea drepturilor omului, a ordinii publice, a valorilor statului de drept [...].

Curtea Constituțională constată, pe de altă parte, că reglementarea în vigoare a pensiei de serviciu pentru militari, ca și cea a pensiei de serviciu pentru magistrați, cu diferențele pe care această pensie le prezintă față de pensia comună de asigurări sociale, nu constituie o încălcare a principiului egalității cetățenilor în fața legii, principiu prevăzut de art. 16 alin. (1) din Constituție. Această constatare se bazează pe specificul comun al activității militarilor și magistraților, care, astfel cum a rezultat din analiza anterioară a dispozițiilor constituționale și legale aplicabile, impune celor două categorii profesionale obligații și interdicții severe, precum și riscuri sporite, ceea ce justifică în mod obiectiv și rezonabil o diferențiere a regimului juridic de pensionare față de regimul stabilit pentru alți asigurați care nu sunt supuși aceluiași exigențe, restricții și riscuri. [...]

În același timp Curtea Constituțională constată că, față de asemănările subliniate anterior între situația cadrelor militare și cea a magistraților, avându-se în vedere și caracteristicile comune ale statutelor aplicabile acestor categorii profesionale, care au determinat în mod obiectiv reglementarea prin lege, în mod aproape identic, a pensiei de serviciu, nu se poate identifica o rațiune suficientă care să justifice aplicarea unui tratament diferit magistraților față de cadrele militare permanente [...].

Într-adevăr, diferența de regim juridic ce se creează între pensia magistraților și pensia militarilor constituie, în condițiile înfățișate prin

considerentele anterioare, o încălcare de către legiuitor a egalității de tratament juridic, ceea ce, în absența unei determinări obiective, este contrar prevederilor art. 16 alin. (1) din Constituție, în înțelesul conferit acestui text constituțional prin dispozițiile actelor internaționale privitoare la drepturile fundamentale ale omului, la care România este parte.”

58. În sensul celor expuse, în temeiul art.20 alin.(1) din Constituție, se impune a fi avută în vedere jurisprudența dezvoltată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului cu privire la principiul nediscriminării, în temeiul art.14 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, în sensul că „o discriminare constă în a trata în mod diferit, cu excepția justificării obiective și raționale, persoane aflate în situații comparabile” (Hotărârea din 21 februarie 2008, pct.37, Driha împotriva României, cererea nr. 29556/02).

În consecință, pentru considerentele de mai sus, Înalta Curte de Casație și Justiție, constituită în Secții Unite

HOTĂRĂȘTE:

Sesizarea Curții Constituționale pentru a se pronunța asupra neconstituționalității *Legii privind abrogarea unor prevederi referitoare la pensiile de serviciu și indemnizațiile pentru limită de vârstă, precum și pentru reglementarea unor măsuri în domeniul pensiilor ocupaționale* (PL-x nr.292/2019), în ansamblul său.

Anexăm în copie tablelele cu semnături.

Președinte
Judecător Corina-Alița Corbu

Prim magistrat asistent delegat
Aneta Ionescu

ROMÂNIA
ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
SECȚII UNITE

Sedința din data de 29 ianuarie 2020, orele 18:00

Nr. crt.	Numele și prenumele judecătorului	Semnătura
1.	CORBU CORINA ALINA	
2.	BOGASIU GABRIELA ELENA	
3.	DRAGOMIR ILIE IULIAN	
4.	IVANOVICI LAURA MIHAELA	
5.	BUDĂ MARIAN	
6.	GRĂDINARU DANIEL	
7.	STĂNIȘOR DENISA ANGELICA	
8.	ALEXANDRESCU ANCA MĂDĂLINA	
9.	BACIU MONA MAGDALENA	
10.	BARBĂ IONEL	
11.	BARBU ELENA	
12.	BURNEL OANA	
13.	CANACHEU CLAUDIA MARCELA	

14.	CÎRNARU SIMONA ELENA
15.	CÎRNU IULIA MANUELA
16.	COBZARIU MARICELA
17.	CONDOIU MINODORA
18.	CONSTANDA ANDREIA LIANA
19.	CONSTANTINESCU MARIANA
20.	CORNEA MARIA SPERANȚA
21.	COSMA RODICA
22.	CRISTESCU SIMONA LALA
23.	CURELEA LAVINIA
24.	DASCĂLU LAVINIA
25.	DĂNĂILĂ VERONICA MAGDALENA
26.	DINU FLORENTINA
27.	DORIN RODICA
28.	DRAGOMIR FLORENTINA
29.	DUMINECĂ VIRGINIA FLORENTINA
30.	DUȚĂ RUXANDRA MONICA
31.	ENCEAN SIMONA DANIELA
32.	ENESCU DAN ANDREI
33.	EPURE CONSTANTIN

34.	FARMATHY GHEZA ATTILA
35.	FILIPESCU VIRGINIA
36.	FLORESCU GEORGE BOGDAN
37.	FOITOȘ MARIUS DAN
38.	GHERASIM ADRIANA ELENA
39.	GHICULESCU ADRIAN REMUS
40.	GRĂDINARU IANINA BLANDIANA
41.	GRECU MĂDĂLINA ELENA
42.	GRECU MIOARA IOLANDA
43.	GRIGORAȘ NINA ECATERINA
44.	HANCAȘ EMIL ADRIAN
45.	HÎNCU CEZAR
46.	HRUDEI MARIA
47.	IANCU ANA HERMINA
48.	ILIE CARMEN MARIA
49.	ILIE IOANA ALINA
50.	ILIE MARI
51.	IONAȘ NICOLAE GABRIEL
52.	IONESCU MARIUS IONEL
53.	ISAILĂ MĂRIOARA

54.	LEFTERACHE VALERIA LAVINIA
55.	MACAVEI SÂNDEL LUCIAN
56.	MACAVEI SORINELA ALINA
57.	MANOLE DIANA
58.	MARCHIDAN ANDREEA
59.	MARCU ELENI CRISTINA
60.	MATEI IONUȚ MIHAI
61.	MĂIEREANU IULIANA
62.	MIHĂIANU COSMIN HORIA
63.	MITEA VALENTIN
64.	NĂSTASIE VERONICA
65.	NEGRILĂ GEORGETA CARMEN
66.	NENIȚĂ SIMONA CRISTINA
67.	NESTOR BEATRICE IOANA
68.	NICOLAE ADINA GEORGETA
69.	NICOLESCU ALIN SORIN
70.	NIȚU PETRONELA IULIA
71.	PARASCHIV MIHAELA
72.	PĂTRAȘCU HORĂȚIU
73.	PĂUN LUIZA MARIA

74.	PIETREANU SIMONA GINA
75.	PISTOL ȘTEFAN
76.	POLIȚEANU MIRELA
77.	POPA RODICA AIDA
78.	POPA ROXANA
79.	POPESCU MIRELA SORINA
80.	POPOIAG ELENA CARMEN
81.	PUȘCAȘIU EUGENIA
82.	ROG LUCIA TATIANA
83.	ROȘU ELISABETA
84.	RUS ALEXANDRA IULIANA
85.	RUS ANDREI CLAUDIU
86.	RUSU AURELIA
87.	SECREȚEANU ADRIANA FLORINA
88.	SEVERIN DANIEL GHEORGHE
89.	STEGARU GEORGETA
90.	ȘELARU VALENTIN HORIA
91.	ȘERBAN LEONTINA
92.	TARCEA IULIA CRISTINA
93.	TĂBĂRCĂ MIHAELA

94.	TEAU CARMEN TRĂNICA
95.	TRUȚESCU CRISTINA
96.	TUĐOȘE ANA ROXANA
97.	ȚĂNDĂRESCU BIANCA ELENA
98.	ȚUCA ALINA IULIANA
99.	VASILE FRANCISCA MARIA
100.	VĂLEANU PETRONELA CRISTINA
101.	VINTILĂ ADELA
102.	VIȘAN LILIANA
103.	VIȘAN MIRELA
104.	VIȘOIU EMILIA CLAUDIA
105.	VIZIRU GABRIEL
106.	VLAD DECEBAL CONSTANTIN
107.	VOICHECI EUGENIA
108.	VOICU RODICA FLORICA
109.	VRABIE VALENTINA
110.	ZAHARIA RODICA

206/31.01.2020

SENAT
PREȘEDINTE
Nr. I. 243
Data 30-01-2020

R O M Â N I A
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
CABINETUL PREȘEDINTELUI

Palatul Parlamentului

Calea 13 Septembrie nr.2, Intrarea B1, Sectorul 5, 050725, București, România

Telefon: (+40-21) 313.25.31; Fax: (+40-21) 312.54.80

Internet: <http://www.ccr.ro> E-mail: pres@ccr.ro

Dosar nr.168A/2020

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
REGISTRATURĂ JURISDICTIONALĂ
NR. **655** / **30 JAN 2020**

Domnului

Teodor-Viorel MELEȘCANU
Președintele Senatului

1206/2019

În conformitate cu dispozițiile art.16 alin.(2) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, vă trimitem, alăturat, în copie, sesizarea formulată de Avocatul Poporului, referitoare la neconstituționalitatea Legii privind abrogarea unor prevederi referitoare la pensiile de serviciu și indemnizațiile pentru limită de vârstă, precum și pentru reglementarea unor măsuri în domeniul pensiilor ocupaționale.

Vă adresăm rugămintea de a ne comunica punctul dumneavoastră de vedere până la data de 2 martie 2020 (inclusiv în format electronic, la adresa de e-mail ccr-pdv@ccr.ro), ținând seama de faptul că dezbaterile Curții Constituționale vor avea loc la data de 18 martie 2020.

Vă asigurăm de deplina noastră considerație.

p. Președinte

Judecător Marian ENACHE

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

nr. 168 A / 22

ROMÂNIA

Avocatul Poporului

Str. George Vraca nr. 8, Sector 1, București
www.avp.ro

Tel.: +40-21-312.71.01, Fax: +40-21-312.49.21, E-mail: avp@avp.ro
Tel. dispecerat: +40-21-312.71.34, E-mail: petitii@avp.ro

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
REGISTRATURĂ JURISDICȚIONALĂ
NR. 653 / 30 JAN 2020

AVOCATUL POPORULUI
REGISTRATURĂ GENERALĂ
IEȘIRE NR. 1410 / 30. IAN. 2020.

Domnului prof. univ. dr. Valer Dorneanu,
Președintele Curții Constituționale,

În conformitate cu dispozițiile art. 146 lit. a) din Constituție și ale art. 15 alin. (1) lit. h) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, vă transmit, alăturat, sesizarea de neconstituționalitate a prevederilor Legii privind abrogarea unor prevederi referitoare la pensiile de serviciu și indemnizațiile pentru limită de vârstă, precum și pentru reglementarea unor măsuri în domeniul pensiilor ocupaționale (Pl-x nr. 292/2019).

Vă asigur, domnule președinte, de înalta mea considerație.

Avocatul Poporului,

ROMÂNIA
Avocatul Poporului

Str. George Vraca nr. 8, Sector 1, București
www.avp.ro

Tel.: +40-21-312.71.01, Fax: +40-21-312.49.21, E-mail: avp@avp.ro
Tel. dispecerat: +40-21-312.71.34, E-mail: petitii@avp.ro

În conformitate cu dispozițiile art. 146 lit. a) din Constituția României și ale art. 15 alin. (1) lit. h) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată,

Avocatul Poporului formulează,
în termenul legal prevăzut de art. 15 alin. (2) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, prezenta

*Sesizare de neconstituționalitate
referitoare la prevederile Legii privind abrogarea unor prevederi referitoare la pensiile de serviciu și indemnizațiile pentru limită de vârstă, precum și pentru reglementarea unor măsuri în domeniul pensiilor ocupaționale (Pl-x nr. 292/2019)*

Legea privind abrogarea unor prevederi referitoare la pensiile de serviciu și indemnizațiile pentru limită de vârstă, precum și pentru reglementarea unor măsuri în domeniul pensiilor ocupaționale (Pl-x nr. 292/2019), respinsă de către Senat în data de 19 iunie 2019 și adoptată de Plenul Camerei Deputaților în data de 28 ianuarie 2020, nu răspunde unor exigențe care privesc constituționalitatea extrinsecă a legii, după cum urmează:

1. *Vicierea procesului legislativ de adoptare a legii prin nerespectarea art. 65 alin. (2) lit. j) din Legea fundamentală*

Din analiza conținutului normativ al legii adoptate în plenul Camerei Deputaților, constatăm că acesta operează modificări în privința statutului deputaților și senatorilor și a stabilirii indemnizației acestora, reglementând abrogarea art. 49 și art. 50 din Legea nr. 96/2006 privind Statutul deputaților și al senatorilor, republicată.

Art. 49 din Legea nr. 96/2006, republicată, stabilește dreptul deputaților și al senatorilor la indemnizația pentru limită de vârstă, și anume: condițiile acordării, cuantumul indemnizației și modalitatea de calcul, suspendarea și actualizarea acesteia, cumulul cu orice tip de pensie stabilită în sistemul public de pensii sau în alt sistem de pensii neintegrat sistemului public, precum și cu orice alte venituri realizate.

Potrivit art. 50 din Legea nr. 96/2006, republicată, nu beneficiază de indemnizația pentru limită de vârstă, prevăzută la art. 49, deputații și senatorii care au fost condamnați definitiv pentru comiterea, în calitate de deputat sau senator, a unei infracțiuni de corupție prevăzute la art. 289-291 din Legea nr. 286/2009 privind Codul penal, cu modificările și completările ulterioare, precum și pentru infracțiunile prevăzute la art. 254-257 din Legea nr. 15/1968 privind Codul penal al României, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 65 din 16 aprilie 1997, cu modificările și completările ulterioare.

Constatăm că prevederile art. 49 și ale art. 50 din Legea nr. 96/2006, republicată, reglementează, în esență, cu privire la drepturi patrimoniale ce decurg din statutul de parlamentar, respectiv **stabilirea indemnizației pentru limită de vârstă, cuvenite deputaților și senatorilor. Or, potrivit dispozițiilor art. 65 alin. (2) lit. j) din Constituție, stabilirea statutului deputaților și al senatorilor, stabilirea indemnizației și a celorlalte drepturi ale acestora au loc în ședința comună a celor două Camere.**

În aplicarea prevederilor constituționale, a fost adoptat Regulamentul activităților comune ale Camerei Deputaților și Senatului, republicat, care prevede la art. 13 pct. 10, faptul că Senatul și Camera Deputaților se întrunesc în ședințe comune pentru stabilirea statutului deputaților și al senatorilor, stabilirea indemnizației și a celorlalte drepturi ale acestora. Totodată, potrivit art. 14 din Regulament, **convocarea Camerelor în ședință comună se face de președinții acestora, de comun acord.**

Față de cele menționate, constatăm că abrogarea dispozițiilor art. 49 și art. 50 din Legea nr. 96/2006 privind Statutul deputaților și al senatorilor, republicată, în ședința separată a Camerei Deputaților și Senatului, contravine art. 65 alin. (2) lit. j) din Constituție. **Abrogarea unor texte dintr-o lege adoptată în ședința comună a celor două Camere, așa cum este Legea nr. 96/2006, republicată, nu poate avea loc în procesul legislativ desfășurat în ședințe separate ale Camerei Deputaților și Senatului.**

În ceea ce privește **convocarea în ședință comună**, din urmărirea procesului legislativ, constatăm că, deși **Camera Deputaților și Senatul au fost convocate în sesiune extraordinară în perioada 27 - 31 ianuarie 2020**, totuși, Propunerea legislativă privind eliminarea pensiilor de serviciu pentru deputați și senatori, judecători și procurori, personalul auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și al parchetelor, polițiști, funcționari publici cu statul special, funcționari publici parlamentari, membrii corpului diplomatic și consular al României, membrii Curții Constituționale și a personalului aeronautic civil navigant profesionist din aviația civilă din România (care a devenit Legea privind abrogarea unor prevederi referitoare la pensiile de serviciu și indemnizațiile pentru limită de vârstă, precum și pentru reglementarea unor măsuri în domeniul pensiilor ocupaționale) **a fost inclusă pe ordinea de zi a ședinței Camerei Deputaților, convocată de asemenea în sesiune extraordinară în perioada 20 – 31 ianuarie 2020**, eludând astfel prevederile constituționale ale art. 65 alin. (2) lit. j) și ale Regulamentului activităților comune ale Camerei Deputaților și Senatului.

2. Încălcarea principiului obligativității deciziilor Curții Constituționale reglementat de prevederile art. 147 alin. (4) din Constituție, potrivit cărora *„Deciziile Curții Constituționale se publică în Monitorul Oficial al României. De la data publicării, deciziile sunt general obligatorii și au putere numai pentru viitor”*.

Dezvoltând textul constituțional, Curtea Constituțională a stabilit pe cale jurisprudențială¹ că *„atât considerentele, cât și dispozitivul deciziilor sale sunt general obligatorii, potrivit dispozițiilor art. 147 alin. (4) din Constituție, și se impun cu aceeași forță tuturor subiectelor de drept și, în consecință, așa cum a statuat și în jurisprudența sa (a se vedea Decizia nr. 1.415 din 4 noiembrie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 796 din 23 noiembrie 2009), atât Parlamentul, cât și Guvernul, respectiv autoritățile și instituțiile publice urmează să respecte cele stabilite de Curtea Constituțională în considerentele și dispozitivul prezentei decizii”*.

De altfel, potrivit **Deciziei Plenului Curții Constituționale nr. 1/1995** privind obligativitatea deciziilor sale pronunțate în cadrul controlului de constituționalitate, puterea de lucru judecat ce însoțește actele jurisdicționale, deci și deciziile Curții Constituționale, se atașează nu numai dispozitivului, ci și considerentelor pe care se sprijină acesta.

---

¹ Decizia Curții Constituționale nr. 873/2010

În consecință, așa cum a statuat instanța de contencios constituțional în jurisprudența sa (a se vedea Decizia nr. 414/2010 sau Decizia nr. 415/2010), atât Parlamentul, cât și Guvernul, respectiv autoritățile și instituțiile publice urmează să respecte cele stabilite de Curtea Constituțională în considerentele și dispozitivul deciziilor sale.

„Totodată, întrucât nu poate fi separată de efectele de drept constituțional pe care aceasta le produce, decizia se prezintă ca un tot unitar sub aspectul naturii și efectelor sale juridice. În acest context, Curtea subliniază că deciziile simple (sau extreme) de admitere a sesizărilor de neconstituționalitate sau cele sub rezervă de interpretare constituie un izvor formal distinct al dreptului constituțional, preiau forța juridică a normelor constituționale pe care le interpretează și se adresează tuturor subiectelor de drept. Prin urmare, deși are caracter jurisdicțional, art. 147 alin. (4) din Constituție conferă deciziei antereferite forța normelor constituționale, pe care nu o limitează la cazul dat, ci îi atribuie un caracter erga omnes, ceea ce înseamnă că ea trebuie respectată și aplicată de către toate subiectele de drept cărora li se adresează. De aceea, Curtea apreciază că, deși decizia sa nu se identifică cu norma/actul legislativ, efectele sale sunt similare acestuia, astfel că, prin intermediul acestora, decizia stabilește reguli de conduită ce se impun a fi urmate, drept care face parte din ordinea normativă a statului” (Decizia nr. 650/2018).

Din această perspectivă, propunerea legislativă supusă controlului de constituționalitate prezintă grave vicii de neconstituționalitate, din moment ce legiuitorul nu s-a supus obligației de a respecta deciziile Curții Constituționale, nesocotind nu doar considerentele unor decizii, ci chiar dispozitivul deciziilor pronunțate de instanța de contencios constituțional.

În ceea ce privește **stabilirea și acordarea pensiilor speciale**, în jurisprudența Curții Constituționale s-au cristalizat o serie de **repere de natură constituțională de a căror respectare cumulativă legiuitorul este obligat să țină seama în procesul de legiferare**, în virtutea principiului loialității constituționale, astfel:

- (i) pensiile speciale nu reprezintă un privilegiu;
- (ii) pensiile speciale sunt instituite în considerarea unui anumit statut al categoriei profesionale respective;
- (iii) necesitatea existenței unei rațiuni suficient de puternice care să justifice eliminarea pensiilor speciale pentru o serie de categorii profesionale;

(iv) interdicția eliminării pensiilor speciale pentru anumite categorii profesionale în considerarea statutului constituțional al respectivelor categorii profesionale.

Or, în ceea ce privește actul normativ criticat, legiuitorul nu a respectat aceste exigențe dezvoltate pe cale jurisprudențială de Curtea Constituțională, prin Deciziile nr. 871/2010, nr. 873/2010, nr. 77/2019, după cum vom demonstra în cele ce urmează:

Inexistența justificării motivate a măsurii eliminării indemnizațiilor/pensiilor în privința unor categorii profesionale avute în vedere de actul normativ (deputați și senatori; personalul de auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și al parchetelor de pe lângă acestea și personalul care funcționează în cadrul Institutului Național de Expertize Criminalistice; funcționarii publici parlamentari; membrii corpului diplomatic și consular al României; personalul aeronautic civil navigator profesionist din aviația civilă; auditorii externi; persoanele care au avut calitatea de șef al statului român; primarii, viceprimarii, președinții și vicepreședinții consiliilor județene), **cu consecința încălcării considerentelor Deciziilor nr. 871/2010 și nr. 873/2010.**

Anterior prezentei legi, Parlamentul a avut și alte încercări de a elimina pensiile de serviciu ale unor categorii profesionale, prilej cu care Curtea Constituțională, prin **Deciziile nr. 871/2010 și nr. 873/2010**, a stabilit că „**pensiile speciale, nefiind un privilegiu, ci fiind instituite de către legiuitor în considerarea unui anumit statut special al categoriei profesionale respective, pot fi eliminate doar dacă există o rațiune suficient de puternică spre a duce în final la diminuarea prestațiilor sociale ale statului sub forma pensiei**”.

Această motivație este întemeiată, din moment ce, în trecut, toate pensiile de serviciu, eliminate prin prezenta propunere legislativă, au fost justificate, în optica legiuitorului, de împrejurări deosebite ținând de **statutul, interdicțiile și incompatibilitățile stabilite chiar la nivel constituțional pentru unele categorii profesionale**, dar și de activitatea desfășurată.

Însă, în cazul de față, **rațiunea** pentru care legiuitorul a înțeles să renunțe la pensiile de serviciu pentru aceleași categorii profesionale, pentru care anterior era justificată acordarea, **nu a fost în mod riguros fundamentată, ci apare ca fiind arbitrară**. În realitate, propunerea legislativă a fost motivată, după cum rezultă din *Expunerea de motive*, în această manieră: „lipsa unor prevederi clare, obiective și transparente de stabilire a categoriilor profesionale ce ar putea să beneficieze de pensii de serviciu, precum și lipsa unei limitări a cuantumului pensiilor de serviciu a transformat acest sistem

de pensii de serviciu într-una dintre cele mai mari probleme ale României". De asemenea, s-a susținut că „*anomaliile generate de existența pensiilor de serviciu sunt de ordin social și financiar și influențează negativ societatea românească*”, iar „*în rândul majorității populației, există un sentiment de dezaprobare, nemulțumire și frustrare față de acest sistem de pensii de serviciu*”.

În plus, după cum a remarcat și **Consiliul Legislativ în avizul său negativ**, din martie 2019, în redactarea actului normativ nu se „*folosește un limbaj specific stilului normativ, ci o serie de exprimări improprii unui instrument de prezentare și motivare, uneori incorecte din punct de vedere logic*”.

Or, prevederile legale neclare și lipsite de transparență pot fi corectate de legiuitor prin evenimente legislative specifice, precum completarea sau modificarea normei respective, nicidecum pe calea abrogării, care are caracter definitiv. În acest sens, apreciem că măsura aleasă de legiuitor apare, mai degrabă, ca o sancțiune aplicată beneficiarilor pensiilor de serviciu, doar pentru că, în prezent, în fondul activ legislativ s-a constatat „*lipsa unor prevederi clare, obiective și transparente*”.

Inexistența unor argumente rezonabile și proporționale care să reprezinte o contrapondere puternică la motivația care a stat la baza acordării indemnizațiilor/pensiilor de serviciu determină neconstituționalitate eliminării indemnizațiilor/pensiilor pentru anumite categorii de beneficiari ai pensiilor necontributive enumerate în ipoteza normei juridice: *deputați și senatori; personal de auxiliar de specialitate al instanțelor judecătorești și al parchetelor de pe lângă acestea și al personalului care funcționează în cadrul Institutului Național de Expertize Criminalistice; funcționarii publici parlamentari; membrii corpului diplomatic și consular al României; personalul aeronautic civil navigant profesionist din aviația civilă; auditorii externi; persoanele care au avut calitatea de șef al statului român; primarii, viceprimarii, președinții și vicepreședinții consiliilor județene.*

Nerespectarea interdicției eliminării pensiilor speciale pentru anumite categorii profesionale în considerarea statutului constituțional al acestora, având drept consecință nerespectarea Deciziilor nr. 1094/2008, nr. 873/2010, nr. 1.283/2011, nr. 297/2012, nr. 22/2016 și nr. 262/2016.

✓ **În legătură cu pensiile de serviciu ale judecătorilor, procurorilor și judecătorilor, respectiv magistraților-asistenți**, din cadrul Curții Constituționale, după cum am arătat mai sus, legiuitorul a încercat și în trecut să le elimine, ocazie cu care

instanța de contencios constituțional a stabilit, în **Decizia nr. 873/2010**, că „*obiecția de neconstituționalitate a legii criticate, raportată la principiul independenței justiției, este întemeiată și, prin urmare, Curtea constată că dispozițiile art. 1 lit. c) din Legea privind stabilirea unor măsuri în domeniul pensiilor - prin care se elimină «pensiile de serviciu ale judecătorilor, procurorilor și judecătorilor, respectiv magistraților asistenți ai Curții Constituționale»- sunt neconstituționale*”.

Prin această decizie, instanța de contencios constituțional a **stabilit că statutul constituțional al magistraților - statut dezvoltat prin lege organică și care cuprinde o serie de incompatibilități și interdicții, precum și responsabilitățile și riscurile pe care le implică exercitarea acestor profesii - impune acordarea pensiei de serviciu ca o componentă a independenței justiției, garanție a statului de drept, prevăzut de art. 1 alin. (3) din Legea fundamentală.**

Astfel, Curtea Constituțională a constatat, printre altele că, dispozițiile cap. II din Legea nr. 303/2004 stabilesc o serie de incompatibilități și interdicții pentru judecători, cum ar fi: interzicerea desfășurării de activități comerciale, de activități de arbitraj în litigii civile, comerciale sau de altă natură, interzicerea dobândirii calității de asociat sau de membru în organele de conducere, administrare sau control la societăți civile, societăți comerciale, inclusiv bănci sau alte instituții de credit, societăți de asigurare ori financiare, companii naționale, societăți naționale sau regii autonome, a calității de membru al unui grup de interes economic; nu pot face parte din partide sau formațiuni politice și nici să desfășoare sau să participe la activități cu caracter politic; sunt obligați ca în exercitarea atribuțiilor să se abțină de la exprimarea sau manifestarea, în orice mod, a convingerilor lor politice; nu își pot exprima public opinia cu privire la procese aflate în curs de desfășurare sau asupra unor cauze cu care a fost sesizat parchetul; nu pot să dea consultații scrise sau verbale în probleme litigioase, chiar dacă procesele respective sunt pe rolul altor instanțe sau parchete decât acelea în cadrul cărora își exercită funcția și nu pot îndeplini orice altă activitate care, potrivit legii, se realizează de avocat etc.

La nivel infraconstituțional, statutul magistraților este reglementat prin Legea nr. 303/2004, potrivit căreia judecătorii sunt independenți, se supun numai legii și trebuie să fie imparțiali, procurorii numiți de Președintele României se bucură de stabilitate și sunt independenți, în condițiile legii, iar magistrații-asistenți se bucură de stabilitate.

✓ În ceea ce privește **statutul judecătorilor constituționali**, potrivit art. 143 din Constituție, pentru a ocupa funcția de judecător constituțional, o persoană trebuie să

îndeplinească anumite condiții de numire, respectiv pregătire juridică superioară, cel puțin 18 ani vechime în activitatea juridică sau în învățământul juridic superior și înaltă competență profesională.

În conformitate cu dispozițiile constituționale cuprinse în art. 142 și art. 143, judecătorii Curții Constituționale sunt numiți de Camera Deputaților, de Senat și de Președintele României. Stipularea în Constituție a procedurii de desemnare a judecătorilor constituționali constituie o garanție a independenței acestora și a exercitării cu imparțialitate a atribuțiilor ce le revin conform Legii fundamentale. Această funcție este una de rang înalt în cadrul autorităților statului, rolul său fundamental derivând din competențele care revin Curții Constituționale, unica autoritate de jurisdicție constituțională în România, menită să garanteze supremația Constituției. În esență, mandatul judecătorilor constituționali are următoarele *particularități*: este un mandat de drept constituțional, deoarece este reglementat prin Constituție [art.142 alin.(2) teza întâi]; dobândirea, exercitarea și încetarea mandatului se realizează în condițiile prevăzute de Constituție și de Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale; este un mandat exercitat în cadrul unei autorități jurisdicționale; este unic, neputând fi reînnoit sau prelungit [art.142 alin.(2) teza a doua din Constituție]; pe durata exercitării mandatului, judecătorul constituțional este inamovibil, se bucură de imunitate și este incompatibil cu oricare altă funcție publică sau privată, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul juridic superior (art.61 din Legea nr.47/1992). Toate aceste trăsături definesc regimul juridic al mandatului judecătorului constituțional ca fiind un regim constituțional, Legea fundamentală instituind garanțiile privind exercitarea acestuia.

În exercitarea mandatului său, *judecătorul constituțional exercită competențe jurisdicționale supuse regulilor care guvernează un proces echitabil*. Potrivit art.144 și 145 din Constituție, „*Funcția de judecător al Curții Constituționale este incompatibilă cu oricare altă funcție publică sau privată, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul juridic superior*”, iar „*Judecătorii Curții Constituționale sunt independenți în exercitarea mandatului lor și inamovibili pe durata acestuia.*” Factorii ce asigură independența și imparțialitatea acestui organ de jurisdicție îi constituie modul de desemnare a membrilor săi, durata mandatului și inamovibilitatea membrilor în cursul exercitării acestuia, precum și existența unei protecții adecvate împotriva presiunilor exterioare.

Cu privire la **pensia de serviciu**, în jurisprudența sa, Curtea Constituțională a statuat, de principiu, că aceasta se acordă unor categorii socioprofesionale supuse unui

statut special, respectiv persoanelor care în virtutea profesiei, meseriei, ocupației sau calificării își formează o carieră profesională în acel domeniu de activitate și sunt nevoite să se supună unor exigențe inerente carierei profesionale asumate atât pe plan profesional, cât și personal (**Decizia nr. 22/2016**).

În considerarea situației specifice a unor categorii socio-profesionale, legiuitorul poate institui tratamente juridice diferențiate atât prin condiții și criterii de acordare derogatorii, cât și printr-un mod de calcul și quantum diferite ale pensiilor (**Deciziile Curții Constituționale nr.684/2005, nr.455/2006, și nr. Decizia nr.119/2007.**)

Jurisprudența Curții Constituționale în materie a statuat că aceasta a fost instituită în vederea stimulării stabilității în serviciu și a formării unei cariere în magistratură. Conform reglementărilor legale, pensia de serviciu se acordă la împlinirea vârstei de pensionare numai magistraților care, în privința totalului vechimii lor în muncă, îndeplinesc condiția de a fi lucrat un anumit număr de ani numai în magistratură. Instituirea pensiei de serviciu pentru magistrați nu reprezintă un privilegiu, ci este justificată în mod obiectiv, ea constituind o compensație parțială a inconvenientelor ce rezultă din rigoarea statutului special căruia trebuie să i se supună magistrații. Astfel, acest statut special stabilit de Parlament prin lege este mult mai sever, mai restrictiv, impunând magistraților obligații și interdicții pe care celelalte categorii de asigurați nu le au. Într-adevăr, acestora le sunt interzise activități ce le-ar putea aduce venituri suplimentare, care să le asigure posibilitatea efectivă de a-și crea o situație materială de natură să le ofere după pensionare menținerea unui nivel de viață cât mai apropiat de cel avut în timpul activității (Decizia Curții Constituționale nr. 20/2000).

✓ Referitor la situația *consilierilor de conturi*, prin **Deciziile nr. 873/2010 și nr. 1.283/2011** Curtea Constituțională a constatat că **eliminarea pensiei de serviciu a judecătorilor, procurorilor și judecătorilor, respectiv magistraților-asistenți și Curții Constituționale este neconstituțională, întrucât încalcă principiul independenței justiției, prevăzut de art. 124 din Constituție**. Curtea a stabilit că "*statutul constituțional al magistraților - statut dezvoltat prin lege organică și care cuprinde o serie de incompatibilități și interdicții, precum și responsabilitățile și riscurile pe care le implică exercitarea acestor profesii - impune acordarea pensiei de serviciu ca o componentă a independenței justiției, garanție a statului de drept, prevăzut de art. 1 alin. (3) din Legea fundamentală*".

În aceste condiții, instanța de contencios constituțional, prin Decizia nr. 1.283/2011, ***a analizat dacă personalul Curții de Conturi urmează să beneficieze de același tratament juridic, respectiv dacă statutul acestuia reclamă un tratament juridic identic cu cel al magistraților în privința pensiei de serviciu.***

În primul rând, Curtea Constituțională a reținut că noțiunea de "*personal al Curții de Conturi*" a fost analizată explicit de Curtea Constituțională prin Decizia nr. 871 din 25 iunie 2010; astfel, în redactarea Legii nr. 94/1992, reprezintă personal al Curții de Conturi atât consilierii de conturi, auditorii publici externi, personalul de specialitate al Curții, cât și ceilalți angajați ai acestei instituții, indiferent de statutul lor socioprofesional, deși consilierii de conturi au atât o altă reglementare constituțională și legală, cât și un statut juridic diferit în raport cu celelalte categorii de personal existente la nivelul Curții de Conturi.

În al doilea rând, prin decizia menționată, în privința pensiei de serviciu, Curtea Constituțională a reținut că *nu avea competența de a face nicio deosebire în cadrul personalului Curții de Conturi atât timp cât personalul la care se asimila în final regimul lor juridic - magistrații - înceta să mai beneficieze de pensie de serviciu.*

În al treilea rând, Curtea a constatat că, după adoptarea Deciziei nr. 873 din 25 iunie 2010, din punct de vedere constituțional, *s-a deschis posibilitatea de a aprecia dacă există o similitudine între statutul constituțional și legal al magistraților și cel al altor categorii socioprofesionale, fapt ce le-ar îndritui pe acestea din urmă sau unele dintre acestea la încasarea unei pensii de serviciu similar magistraților.*

În al patrulea rând, prin Decizia nr. 1.283 din 29 septembrie 2011, Curtea Constituțională a statuat că: "*Consilierii de conturi au atât o altă reglementare constituțională și legală, cât și un statut juridic diferit în raport cu celelalte categorii de personal existente la nivelul Curții de Conturi.*" Pornind de la acest ultim aspect, Curtea Constituțională a constatat că, de principiu, considerentele care au fundamentat Decizia nr. 873 din 25 iunie 2010 se aplică, în mod corespunzător, și consilierilor de conturi.

De asemenea, prin Decizia nr. 1.094/2008, *Curtea Constituțională a reținut că membrii Curții de Conturi sunt independenți în exercitarea mandatului lor și inamovibili pe toată durata acestuia; sunt supuși incompatibilităților prevăzute de lege pentru judecători; nu pot face parte din partidele politice sau să desfășoare activități publice cu caracter politic; le este interzisă exercitarea, direct sau indirect, a activităților de comerț, participarea la administrarea ori conducerea unor societăți comerciale sau civile și nu pot*

fi experți ori arbitri desemnați într-un arbitraj. Totodată, Curtea Constituțională a constatat că și consilierii de conturi au incompatibilitățile prevăzute pentru judecători la art. 125 alin. (3) din Constituție, potrivit căruia "Funcția de judecător este incompatibilă cu orice altă funcție publică sau privată, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior".

Așadar, Curtea Constituțională a constatat că asimilarea consilierilor de conturi, sub aspectul incompatibilităților, cu magistrații este realizată printr-o normă de rang constituțional. În consecință, *s-a reținut că statutul consilierilor de conturi reclamă același tratament cu cel al judecătorilor sub aspectul modului de stabilire a cuantumului pensiei, dar nu și sub cel al condițiilor necesare a fi întrunite pentru a se putea emite decizia de pensionare, legiuitorul fiind liber să stabilească atât criteriile, cât și condițiile de pensionare. Însă legiuitorul nu are nicio marjă de apreciere în privința modului de stabilire a cuantumului pensiei consilierilor de conturi, mod care trebuie să fie identic cu cel aplicabil judecătorilor.*

Ținând seama de faptul că nerespectarea formelor și a procedurilor de elaborare și adoptare a unei legi, stabilite prin Constituție are drept consecință neconstituționalitatea extrinsecă a actului normativ astfel adoptat, apreciem că argumentele expuse sunt de natură a atrage neconstituționalitatea **Legii privind abrogarea unor prevederi referitoare la pensiile de serviciu și indemnizațiile pentru limită de vârstă, precum și pentru reglementarea unor măsuri în domeniul pensiilor ocupaționale (Pl-x nr. 292/2019).**

Pe cale de consecință, întrucât adoptarea legii, ca parte a procesului legislativ, vizează votul final exercitat de către Parlament asupra ansamblului legii, iar procesul legislativ care a condus la adoptarea legii analizate nu a respectat exigențele constituționale, **întreaga lege este lovită de vicii de neconstituționalitate extrinsecă, fiind încălcate, așadar, prevederile art. 65 alin. (2) lit. j) și art. 147 alin. (4) din Constituție.**

Avocatul Poporului,

Renata Weber

